

Wat vooraf ging aan het “gebit-verhaal”

Rudolf H. Smit

Elders in dit blad vindt u een lang artikel over “de man met het gebit”, geschreven door Titus Rivas. Voordat genoemd artikel tot stand kwam, was daar het nodige aan vooraf gegaan, en daarvan doe ik in dit artikelje verslag.

Als u de documentaire “*The Day I Died*” (“*De dag waarop ik stierf*”, in de RTL4-versie) bekijkt, zal daarin door Pim van Lommel worden verteld over een klinisch dode man die werd binnengebracht op de hartbewakingsafdeling van een Nederlands ziekenhuis. Voordat de man werd gereanimeerd had men diens gebit uit zijn mond verwijderd. De reanimatie was succesvol en de man werd gebracht naar de Intensive Care afdeling. De verpleegkundige die het grootste aandeel had in de reanimatie vertrok naar huis, en kwam pas na een week terug. Hij verscheen op zijn afdeling en daar lag de patiënt die hij een week tevoren had gereanimeerd. Die zag hem en riep spontaan uit: “Hé, ja maar jij, jij weet waar mijn gebit is!”



In de documentaire “*The Day I Died*” vertelt Pim van Lommel over de man wiens gebit werd verwijderd uit zijn mond alvorens gereanimeerd te worden.

Bij verder doorvragen bleek toen dat deze patiënt vanaf plafondhoogte zijn hele reanimatie had gezien, en dus ook had kunnen waarnemen dat het kunstgebit was verwijderd uit zijn mond, alvorens werd begonnen aan de hele procedure.

Dit verhaal was onderdeel van het beroemde artikel over Merkawah’s BDE-onderzoek dat verscheen in *The Lancet* van 15 december 2001, en dat sindsdien vaak wordt geciteerd als een klassiek voorbeeld van een BDE met geverifieerde buitenlichamelijke waarnemingen. Maar wat dan ook zo vaak gebeurt is dat zo’n verhaal een eigen leven gaat leiden en in diverse varianten gaat rondzwerven. Dat is kwalijk, want dan kan de feitelijke waarde ervan ogenblikkelijk in twijfel worden getrokken. Voor je het weet wordt het gebombardeerd tot een *urban legend* of, in het Nederlands, *broodje-aapverhaal*.

Ook een reëel gevaar is dat mensen op eigen houtje zo’n verhaal gaan interpreteren en er eigen verklaringen aan gaan geven. En inderdaad, dat gebeurde ook. In het *Journal of Near-Death Studies*, Summer 2004, schrijft de Nederlands-Australische anesthesioloog Gerald Woerlee het volgende (in vertaling): [Woerlee vertelt zijn lezers eerst waarom hij denkt dat alle BDE’s kunnen worden verklaard uit waarnemingen terwijl de BDE-rs bij bewustzijn waren. Daarna vervolgt hij:]

“*Kennis hiervan maakt het mogelijk de verdiepte [= verifieerbare] ervaring zoals geciteerd in het Lancet-artikel te verklaren. De patiënt die Van Lommel c.s. beschrijven was klaarblijkelijk wakker gedurende een extreem efficiënt uitgevoerde reanimatie. Hij kon zien en horen, want als de reanimatie zo efficiënt wordt uitgevoerd, worden het gehoor en het zicht hersteld. Echter, de na-effecten van extreem tekort aan zuurstof in het brein verlamden hem, waardoor het hem onmogelijk was te bewegen of te spreken, dus hij was niet in staat zijn behandelaars te vertellen dat ze door moesten gaan. De effecten van het zuurstoftekort zorgden er voor dat hij geen pijn voelde en wekte ook zijn buitenlichamelijke ervaring op [noot van RHS: dit wil niet zeggen dat Woerlee gelooft in de BLE – voor hem is dat slechts een illusie]. Hij voelde hoe zijn gebit werd verwijderd en hij hoorde hoe dat werd gelegd in een metalen laatje. Het geluid van een metalen laatje dat open en dicht wordt gedaan is heel typerend, en metalen kastjes met laatjes zijn standaard meubilair in Nederlandse ziekenhuizen. Zijn ogen waren gedeeltelijk open of werden zo nu en dan geopend om de grootte van de pupil te controleren om zo na te gaan of er een indicatie was van zuurstoftekort; daardoor was hij in staat de verpleegkundige en anderen in de kamer te zien. Daardoor kon hij ze later herkennen en was hij ook in staat de kamer te beschrijven. Bovendien, de geluiden en bewegingen die hij had gehoord en gevoeld gedurende de reanimatie hielpen hem een beeld samen te stellen van alles wat er was gebeurd tijdens zijn reanimatie. Nadat hij wakker was geworden, was hij in staat een coherent verhaal te vertellen van alles wat er met hem was gebeurd tijdens zijn reanimatie. Dus deze ogenschijnlijk bovennatuurlijke ervaring kan eigenlijk gemakkelijk worden verklaard aan de hand van het functioneren van het lichaam, in samenhang met bewuste en onbewuste waarnemingen.*”

Tot zover Woerlee. Toen ik dit las kon ik niet nalaten te verzuchten: “waar háált-ie het vandaan?!” Temeer omdat Woerlee duidelijk geen navraag had gedaan, kon ik niet ontkomen aan de indruk dat hier eerder sprake was van speculatie dan van een gedegen onderzoek naar de werkelijke toedracht. Enfin, verder dacht ik er niet zo over na, eenvoudigweg omdat het om een casus ging waarvan de bron moeilijk te achterhalen leek. Totdat ik in 2007 een mail ontving van Ruud van Wees, één van de eerste bestuursleden van Merkawah en mede-auteur van het Lancet-artikel. Hij vertelde dat bij hem thuis nog wat archiefmateriaal stond, waaronder een map met BDE-verhalen. Eén daarvan was het interview van een toen-



Ap Addink, die op 2 februari 1994 het eerste uitgebreide interview had met verpleegkundige TG over de "gebitman"

malig Merkawah-medewerker met... de verpleegkundige die destijds de gebitman had gereanimeerd...

Dat was aanleiding genoeg dit archief-materiaal snel op te gaan halen. Na thuiskomst ging ik meteen aan de slag met genoemd interview. Dat was een gedegen verhaal, opgezet door die toenmalige medewerker Ap Addink, en de geïnterviewde was de heer TG (om privacy-reden noem ik niet de volledige naam). Inmiddels had ik ook het artikel opgediept waarin van de gebitman voor het eerst melding werd gemaakt. Dat artikel was geschreven door Vincent Meyers in samenwerking met een verpleegkundige KB. Dit was verwarrend, want de vraag

was nu: wie had de patiënt gereanimeerd, was dat ene KB of was dat ene TG? Het werd dus tijd na te gaan wie deze personen waren. Inmiddels was Ruud van Wees, na aanvankelijk weinig succesvol te zijn geweest, er in geslaagd Ap Addink op te sporen. Deze vond het heel leuk weer contact te hebben met Merkawah en met name over deze casus. Hij kon wel het oude adres geven van verpleegkundige TG, maar bij navraag bleek die daar niet meer te wonen.

Intussen had ikzelf via wat geGoogle op het internet verpleegkundige KB opgespoord. Gebeld, maar die bleek niet beschikbaar. Toen een brief geschreven. Wekenlang geen antwoord totdat ik plotseling een telefoontje kreeg van deze KB. Daarin vertelde hij me dat hij niets van doen had gehad met de casus in kwestie, maar slechts de boodschapper was geweest, en ook dat hij samen met Vincent Meijers het verhaal had geschreven. Hij kon mij echter het telefoonnummer van verpleegkundige TG geven! Daar was ik uiteraard ongelooflijk blij mee. Ik maakte toen snel contact met TG, die heel verast was te horen dat na zoveel jaren de geschiedenis van de man met het gebit nog steeds rondzong en zich zelfs had verbreid tot in het verre Amerika. Hij was zeer bereid hierover opnieuw in gesprek te gaan.

De gevolgen van dit hernieuwde contact: Op mijn verzoek zocht Titus Rivas, met medewerking van Anny Dirven, verpleegkundige TG op, en dankzij de lange gesprekken die hij met hem had, weten we nu de precieze toedracht en afloop van de casus. Deze blijkt dus héél anders te zijn dan anesthesioloog Gerald Woerlee had beweerd! Aan de hand van de nieuwe bevindingen schreef ik een uitgebreid artikel voor het *Journal of Near Death Studies (JNDS)* van IANDS in Amerika. De hoofdredactie van JNDS was dolblij met de ware feiten over "the dentures story" en beloofde het artikel te publiceren in het herfstnummer 2008 van hun tijdschrift. Ondertussen nam Titus Rivas het Nederlandse verhaal voor zijn rekening en dat vindt u op de volgende bladzijden van *Terugkeer*. Wij zijn heel trots dat we u, dankzij het hiervoor vermelde speurwerk, de ware feiten rondom de gebitman mogen presenteren.

* * *

Bijna-dood-ervaringen na geslaagde reanimaties

V. MEIJERS*

Inleiding

Een verpleegkundige van een hartbewakingsafdeling vertelt dat hij het volgende meegemaakt heeft. 'In de avonddienst brengt de ambulance een 44-jarige man op de afdeling. De patiënt wordt gereanimeerd. Hij is on-

Ik ben erg verbaasd. Dan vertelt hij dat hij gezien heeft dat ik het kunstgebit uit zijn mond gehaald heb en dat ik dit op een karretje met flessen en apparatuur gelegd heb. Ik ben vooral erg verbaasd omdat ik me herinner dat dit nota bene gebeurde op het moment dat de man diep comateus

'Bijna dood-ervaringen' kunnen voorkomen wanneer mensen door welke oorzaak dan ook op de grens van hun eigen leven komen. De ervaringen getuigen steeds van een inhoud die opvallend veel gelijke elementen bevat. Wetenschappelijk onderzoek maakt duidelijk, dat het optreden van

Bovenste deel van het artikel in Cordiaal 3 van augustus 1991 waarin het verhaal van de gebitman voor het eerst werd verteld.